

Кухні Розлучення (там, де нічого не залишилося)	142
Ідея вина від Мастро Терпін	153
Мастрі «Табарро»	165
Бар у бункері	196
Подяки	214
Глосарій	217

Слово від Дієго Сорба: Про Ма(й)стрі та Майстерність

Великі майстри, справжні гейдзюцука, — це ті, хто віддає перевагу працьовитій стриманості, з якою вони розвивають своє мистецтво та збільшують його цінність.

Танідзакі Дзюн'їтіро,
«Про майстерність»

То був Час в Історії, коли Мастрі панували в гармонії з речами Світу та Людьми.

Для кожної стихії був свій Мастро.

Для вогню й металу.

Для води й моря.

Для вітрів і течій.

Для ґрунту та рослинного світу.

І так рівною мірою для всіх предметів, що служили Життю, як практичному, так і духовному.

Мастро Фалес надав гучності роздумам.

Мастро Лао-Цзи розповів про інь і ян.

Мастро Ісус з Назарету розчинився у поширенні ідеї любові до ближнього.

Мастро Джотто дав нам перспективу.

Мастро Буонарроті впустив кров у вени каррарського мармуру.

Мастро Ніколо Коперник ламав голову над геліоцентричною системою.

Мастро Ісаак Ньютон — який клас! — навіть зміг прославити фрукт, який, перш ніж упасти на землю, зробив йому шишку на голові.

Брати Мастрі Монгольф'є змусили кулю злетіти в небо з легкістю пір'їнки.

Мастро Людвіг ван Бетховен переказав *sturm und drang* у симфонію.

Мастро Керуак навчив нас блукати «У дорозі».

А далі, поруч з «Великими Майстрами», було багато невідомих і безіменних Мастрі.

Ті, хто розписував печери Альтаміра і Ласко.

Ті, хто точив кремій.

Ті, хто винайшов колесо.

Ті, хто дав назви гірським вершинам.

Ті, хто перетнув Атлантику на судні, зробленому з дощок і смоли, а Тихий океан — на плоті, сплетеному з пальмового листя та очерету.

Ті, хто навчився використовувати сичужний фермент, щоб отримати зі свіжого молока тверду сквашену суміш, таку смачну, що пальці обсмокчеш.

Ті, хто зрозумів, як використовувати сіль і повітря з моря, щоб зберігати м'ясо й робити його соковитим і смачним.

Ті, хто будував печі на вулицях, щоб пекти хліб для всіх родин села.

Тих, хто примітив гарну міську площу або перехрестя вздовж верстового шляху, або мальовничий куточок з гліцинією чи платаном, чи в'язом, і вирішив поставити там остерію під листяним вічнозеленим деревом, що дарує людям тінь.

А потім були Мастрі, які приручили виноградну лозу, чудодійну ліану, яка давала вузлуваті грона, смачні й наповнені соком, які можна їсти, смоктати, «з них можна робити соус на Різдва», розчавлювати босоніж у чанах, що їх, силою обставин, зміг зробити лише інший Мастер з того самого району чи із сусіднього, чи трохи подальше. Мастер, який знає найкращі стовбури, якість деревини, її твердість, пористість, яку він зміг зігнути, відбити, зробити чани та залишити їх світові у подарунок.

Усе прекрасне, добре й правильне народилося від дотику чи ока Мастро.

Включно з тим невимовним і чарівним мистецтвом, яке ми називаємо Гостинністю.

Прочинити будинок і запросити туди людей.

Поводитися з ними як годиться, відновити їхні сили, вибрати для них найкращі продукти, відшукати усмішку, силу і передусім те, що

Мастро Габерщик назвав «gesto naturale», природну дію, аби щиро їх привітати... Це дійсно геніально!

Мастрі робили свою справу, а підмайстри йшли до них, щоб навчитися та зберегти майстерність.

Дехто неохоче, а дехто, хто колись, своєю чергою, стануть Мастрі, бігли не чуючи землі під ногами від радості та гордості, майже літаючи від ентузіазму і можливості вчитися — величезного привілею...

Попри добру репутацію та одностайно визнану соціальну й культурну користь, Мастрі, проте, не робили нічого такого виняткового.

Просто вони намагалися робити речі саме так, як самі речі побажали б бути зробленими, якби вони мали мову, аби розказати про свій внутрішній природний намір.

Тобто — досконало.

З майстерністю.

Природно.

З турботою і знанням.

З надлишком і скромністю.

Зі самозреченням.

З любов'ю.

Єдина поступка недбалості — це свобода дозволити певним речам піти так, як вони мають іти.

Сприймати їх такими, які вони є, не драматизуючи.

Адже примус не личить Майстерності.

За модою теж не треба гнатися.

Лестощі підлих грошей, ще б пак!

На один витвір менше — краще, ніж на один більше.

Ще один незавершений проєкт — краще, ніж убиватися заради шедевра на розпродаж.

Деякі Мастрі добре знали давню філософію «*Перш ніж спитіти — зупинись!*», терпіння годин, поспіх не розпорозитися, мовчазне спостерігання працюючого, але ніколи не передозованого Дзену, ревності до повільного часу, завжди набутого, але ніколи не втраченого — ніколи!

Але яку користь можуть мати Мастрі в епоху, яку скасувала «хвороба сучасності», все це руйнівне й самогубне колективне божевілля, що огортає нас, цей синдром клонованих двоногих, що мекають у стаді, ця невропатологія депресивних лемінгів, готових стрибнути з неіснуючої скелі?

Чого вони ще могли навчити, коли про них можна було забути, відмахнутися, стерши метафізичною ганчіркою, що забілює все пилом і розчинами забуття?

Цінність Прикладу.

Сумління Правди.

Практика добірних чеснот.

Усупереч своїй здатності зароджувати і здійснювати численні «геройські справи», часом справді героїчні, а частіше — мінімальні, але сповнені сенсу й краси, Мастро, зрештою, навіть не усвідомлює, що він робить.

Він просто виконує свою функцію так, ніби це найприродніша для нього річ.

Мова навіть не про знецінення, не про «Мистецтво приховати Мистецтво», яке вже є ціллю.

Радше це «МИСТЕЦТВО НЕ ВМІТИ РОБИТИ ПОГАНО ТЕ, ЩО МАЄ БУТИ ЗРОБЛЕНО ДОБРЕ».

Отже, деякі Мастрі, проживши життя, повне покликання, служіння та майстерності, серед шедеврів, які залишалися непоміченими, падінь і злетів, кількох задоволень і багатьох зусиль, у смиренні своєї незбагненої й геть незаслуженої анонімності, іноді були такими Майстрами, що навіть помирали передчасно.

І густа крапля з океану Знань і Любові випарувалася, безповоротно й фатально.

Подібно до бардів, друїдів, шаманів та інших з тієї самої когорти, кількість Майстрів поступово зменшувалася, досягнувши небезпечної межі ризику зникнення.

В епоху танення вічних снігів, в епоху масового розфокуса, в історичний період технологічного спрощення, надмірного візуального та діджитального навантаження, підміни ремесла

роботизованим виробництвом Мастрі опинилися в оточенні.

В облозі. Гірше за царя Леоніда у Фермопілах.

Порівняно з ними, генерал Кастер біля Літтл-Біггорн був подібний на маленьку дитину на кінній каруселі під час сільського карнавалу десь у Колеккіо.

Аби зберегти їх, є єдина надія, що Консорціум Людства і Сучасне Суспільство зможуть створити заповідники захисту Мастрі або справжні національні та міжнародні парки Мастрі, де можна зібрати цілу екосистему стосунків, дружби, знань, культурного обміну, досліджень, ідей, практик, формул, рецептів, амулетів, знарядь праці.

Мастрі ніколи не зможуть погодитись ані на зоопарк, ані на павільйон палеонтології десь у природничому музеї.

Неволя, не кажучи вже про ґрати балаганної популярності (екрани телевізорів, ЗМІ тощо), є показником інволюції виду та згубного пи*децю.

Мастро діє незалежно, як дика тварина в Єллоустоуні, якій завжди дозволяють ловити лососа в річках власними лапами.

На щастя, все ще існує напівпідпільна група Мастрі, Мастроні та Смастроні (де початкове «с» не є зневажливим, а радше підсилює відчуття дружного й добродушного братерства), готова за-